

MIGUEL DE
CERVANTES SAAVEDRA

”Den mann du her ser, med ørneansikt, kanstanjebrunt hår, med glatt og urynket panne, muntre øyne og krum, skjønt velformet nese; sølvfarvet skjegg som for mindre enn tyve år siden var gyldent, store barter, liten munn, tennene hverken store eller små, for han har bare seks, og de er i dårlig forfatning og enda dårligere plassert, siden ingen av dem har en plass som svarer til de andre; kroppen befinner seg mellom to ytterligheter, hverken stor eller liten, med frisk ansikt, mer lyst enn mørkt; litt lut i ryggen og ikke meget lett til bens; dette, sier jeg, er ansiktet til forfatteren av Galatea og Don Quijote de la Mancha og av ham som skrev Viaje del Parnaso som efterligning av Cesare Caporali di Perusa og andre verker som er på vandring og har gått seg bort uten opphavsmannens navn. Han kalles vanligvis for Miguel de Cervantes Saavedra. Han var soldat i mange år og fange i fem og et halvt, og i fangenskapet lærte han seg tålmodighet i motgang. I sjøslaget ved Lepanto mistet han venstre arm av et skudd fra en flintebøsse, det er et sår som nok kan virke heslig, men av ham betraktes som vakkert, siden han fikk det ved den mest minneverdige og høye hendelse som svundne århundrer har sett, og de kommende ikke kan håpe å få se, da han kjempet under de seierrike bannere til det krigens lyn, Karl den femte, til lykksalig erindring.”

Miguel de Cervantes Saavedra. *Eksemplariske noveller.*
Arne Worrens oversettelse.

Miguel de Cervantes y Saavedra

Alcalá de Henares (Madrid) 1547 - Madrid, 1616

Fødselsdatoen til Miguel de Cervantes er ukjent, men man antar at han kan ha blitt født 29. september. Det man med sikkerhet vet, er at han ble døpt 9. oktober 1547 i kirken Santa María la Mayor i Alcalá de Henares, Madrid. Han var det fjerde av de seks barna til ekteparet Rodrigo de Cervantes og Leonor de Cortina. Faren var barberer, et yrke som ga lite inntekt og lav sosial anseelse.

Mot slutten av 1569 finner vi dikteren i Roma, der han gjør tjeneste hos kardinalen Giulio Acquaviva. I Italia fikk Cervantes anledning til å bli kjent med samtidens italienske litteratur, noe som fikk stor innflytelse på hans egen diktning. Han forlot pavemiljøet i 1570 for å gjøre militærtjeneste, noe som den gang var helt frivillig. Dessverre smilte aldri lykken til ham i denne tjenesten. Han meldte seg i Napoli, først under Álvaro de Sandes kommando. Deretter var han i avdelingen til Diego de Urbina. Under hans kommando gikk Cervantes om bord på galeasen *Marquesa* 7. oktober 1571, sammen med sin bror Rodrigo, for å delta i sjøslaget ved Lepanto. Selv om han var plaget med feber, kjempet han med stort mot, men ble truffet av to skudd i brystet og ett i venstre hånd, som siden var ubrukelig. Etter å ha kommet

seg etter skadene, i Mesina, gjorde han tjeneste i avdelingen til don Manuel Ponce de León, bestemt på å fortsette som soldat til tross for at han ikke kunne bruke den ene hånden.

Tre år senere er Cervantes likevel lei militærlivet og bestemmer seg for å vende tilbake til Spania. Han hadde fått anbefalelsesbrev fra selveste Juan de Austria, der hans militære meritter blir berømmet. I 1575 går han i Napoli sammen med sin bror om bord i en flotilje med kurs for Barcelona. Et uvær får dem ut av kurs, og *El Sol* med Cervantes og broren om bord blir bordet av mauriske sjørøvere. De blir tatt til fange og ført til Alger. Løsesummen blir satt til 500 gullescudos, en sum som var uoverkommelig for Cervantes' familie. Slik begynner den verste perioden i hans liv, fem lange år i fangenskap i Algerie, noe som gjør forfatterskapets kontinuerlige forsvar for friheten forståelig:

"Friheten, Sancho, er en av de mest dyrebare gaver himmelen har gitt menneskene; med den kan ikke skattene som jorden skjuler eller havet dekker, sammenlignes; for friheten, som for æren, kan og bør man risikere livet. Fangenskapet er derimot det største onde som kan ramme menneskene." (Den skarspsindige lavadelsmann Don Quijote av la Mancha, bok II, kapittel LVIII. Arne Worrens oversettelse.)

Til slutt ble han satt fri takket være løsepenger som ble betalt av trinitariermunkene. 27. oktober 1580, etter fem år og en måned i fangenskap, ankommer han spanskekysten ved Denia (Valencia).

Etter å ha kommet til Madrid viet Cervantes seg helt og fullt til litteraturen og ble integrert i den litterære verden i hovedstaden på slutten av det XVI århundre. Han skrev *La Galatea*, som utkom i Alcalá de Henares i 1585. Han var også med på å utvikle teateret i samtiden og hadde en fruktbar dramatisk produksjon - ikke langt unna suksess: ”Jeg skrev på denne tiden 20 eller 30 komedier, som alle ble satt opp uten at noen kastet råtne grønnsaker eller andre ting på dem; de levde sitt liv uten plystring eller piping, skrik eller oppstandelse”, sier han i prologen til *Ocho comedias*. Av disse komediene finnes bare to i dag: *El trato de Argel* og *La Numancia*. Man kjenner også til kontrakten som ble underskrevet i 1585 med Gaspar de Porres, og som gjelder to tapte stykker: *El trato de Constantinopla* og *La Confusa*.

I 1587 bodde Cervantes i Sevilla, der han med Diego de Valdivia som mellommann, fikk stilling som ansvarshavende for innkjøp av forsyninger til Den uovervinnelige armada. Han skulle også komme til å ha diverse andre stillinger som gav lite

økonomisk utbytte og mye ubehag i denne perioden. I tillegg ble han utsatt for andre prøvelser i disse årene: bannlysinger, anmeldelser og et par fengslinger (Castro de Río i 1592 og Sevilla i 1597), noe som gjorde han kjent med de marginale sosialgruppene i datidens Spania.

I begynnelsen av 1605 ser *El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha* dagens lys på trykkeriet Juan de la Cuesta i Madrid, betalt av Francisco de Robles. Romanen ble en umiddelbar suksess. Det ble publisert flere piratkopier, noe som fikk Juan de la Cuesta til å starte på andreopplaget etter kort tid. Da Cervantes endelig var blitt en anerkjent romanforfatter og skribent, kom det et sant skred av utgivelser: *Novelas ejemplares* (1613), *Viaje del Parnaso* (1614), *Ocho comedias y ocho entremeses nuevos nunca representados* (1615) og *Segunda parte del ingenioso caballero don Quijote de la Mancha* (også 1615). Lista avsluttes posthumt da hans kone Catalina ordner med utgivelsen av *Los trabajos de Persiles y Sigismunda, historia setentrional* (1617).

18. april 1616, etter at han alt har fått den siste olje, skriver han til hertugen av Olivares: ”Med foten allerede i stigbøylen, og lengtende etter døden, skriver jeg til Dem dette, min herre”. Cervantes døde 23 april. i sitt hjem i Los Francos-gaten i Madrid (i dag Cervantesgaten).